

УДК 338.631

В. В. Харченко,**М. Ф. Плотнікова,***кандидат економічних наук, доцент*

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В ІННОВАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Наявні асиметрії та диспропорції розвитку України зумовлені, трансформаційними процесами в економіці країни, загострили соціально-екологічні, в тому числі демографічні, продовольчу, енергетичну проблеми, сприяли зниженню доходів громадян, а також якості виробленої продукції та надаваних послуг. Монополізація ринків визначили підвищення ризикованості нових учасників. Потреба формування системного підходу в управлінні інноваційно-інвестиційними процесами є основою для пошуку виходу з наявної ситуації. Динамічний характер розвитку світової спільноти, глобалізаційних процесів та децентралізація владних повноважень активізують потребу пошуку гармонізації суспільних відносин через систему «індивід–родина–підприємство–країна».

Питання інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств та організацій розкриваються в працях В. Андрійчука, П. Саблука. Система та механізм інфраструктурного забезпечення суспільного сектору економіки є центральною темою досліджень Т.А. Бутенко, Л.І. Калачевська, Т. П. Кальна-Дубінюк, В.В. Клочана, Ю.В. Плакса, І.І. Проданова, І.В. Прокопи, В.В. Самсонова, О.К. Трофімова та інші. Автори визначають дефініції та практичну складову інфраструктурного забезпечення виробництва та суспільних процесів, вивчають механізми розвитку галузей з позиції активності окремих елементів, дають якісну оцінку суб'єктам ринкових відносин, попиту й пропозиції на продукцію, товари, роботи та послуги. Такими є результати досліджень О. Бородіной, В. Гейця, М. Маліка, І. Прокопи, В. Россохи, О. Скидана, В. Юрчишина. Водночас недостатньо вивченими лишаються питання забезпечення стійкості систем, ризиків суспільно-економічних процесів на основі побудови моделі суспільства майбутнього, на що зорієнтоване дане дослідження.

Метою дослідження є оцінка сучасного стану розвитку суспільно-економічних формацій на локальному та галузевому рівнях. Об'єктом дослідження є сучасні підходи до управління соціально-економічним і екологічним потенціалом підприємств та територій. Предметом дослідження є теоретико-методологічні позиції, сутнісного соціально-еколого-економічного підходи до формування їх розвитку.

Серед базових проблем сучасності чи не найгостріше постали питання забезпечення населення в достатній мірі чистими продовольством, повітрям, питною водою та забезпечення засад вирішення житлової проблеми та зниження соціального напруження, що становить основну загрозу розвитку суспільно-економічних процесів в країні. Базовими підходами до зміни наявної ситуації є формування відповідного рівня свідомості, в тому числі за рахунок взаємодії Людини та Природи, а також підвищення рівня зайнятості та творчої активності населення. Принципова схема стратегічного управління стійким інклюзивним розвитком територіальної громади включає вирішення питань: земельних, інвестиційних, виробничих (завдяки обслуговуючим кооперативам, технологіям органічного

© Харченко В. В., Плотнікова М. Ф., 2016

виробництва, безвідходної життєдіяльності, в тому числі використання відновлюваних джерел енергії), споживчих (забезпечення економічної та продовольчої безпеки, високих рівня та якості життя, в тому числі вирішення житлових та комунальних проблем), освітніх (використання біоадекватних підходів в освіті та вихованні – ноосферна освіта, підвищенні рівня свідомості та відповідальності особистості за власне життя та навколишній простір), оздоровчих та рекреаційних (відновлення екологічного балансу та примноження потужності й потенціалу території, в тому числі через забезпечення біологічного різноманіття) – (рис. 1).

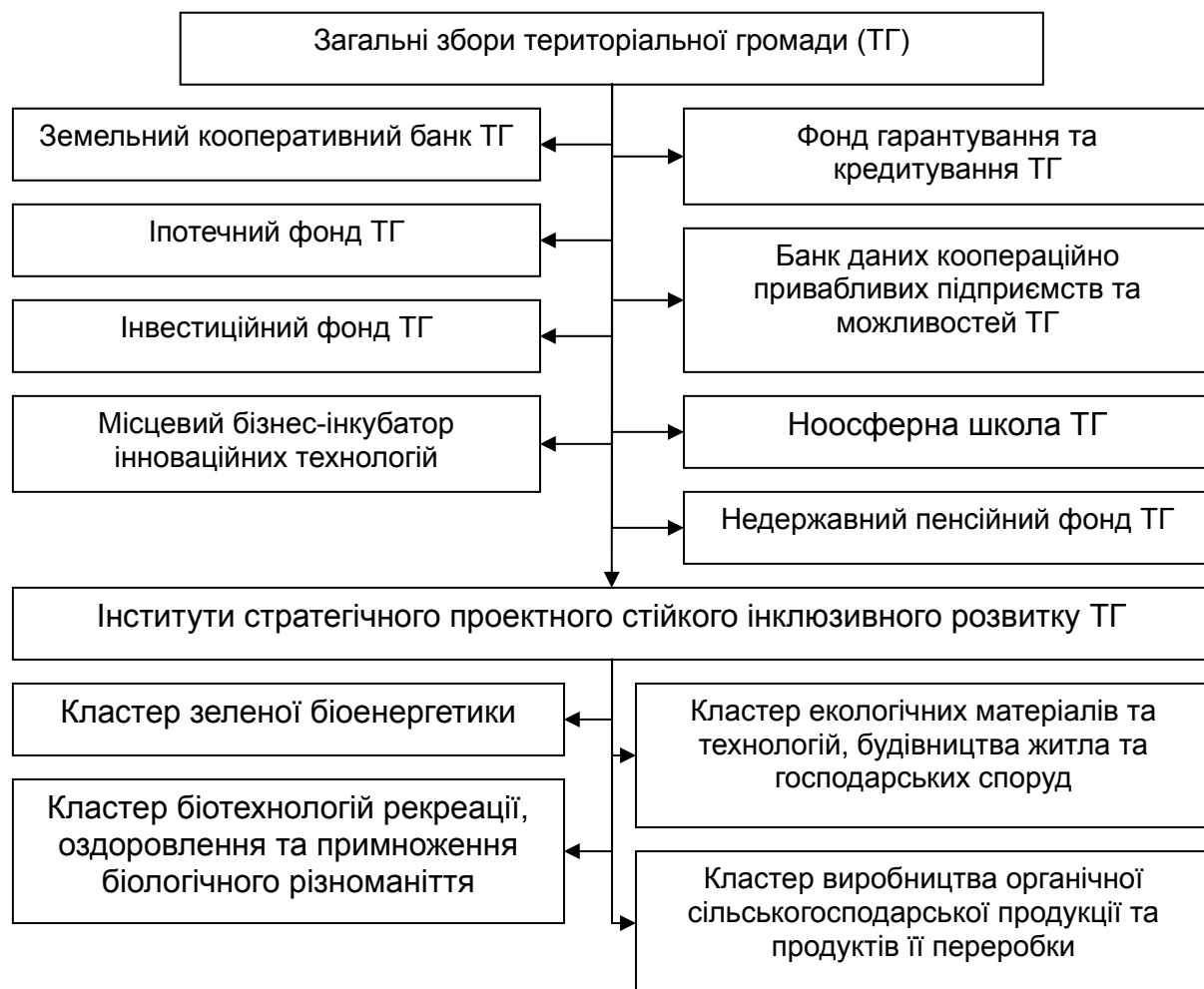

Рис. 1. Організаційно-економічний механізм інноваційно-стратегічного управління розвитком територій

Базовими підходами у формуванні територіальної громади є процес формування моделі суспільства майбутнього, де кожна людина – творець, основою діяльності якого є гармонійний індивідуальний й суспільний розвиток, а також створення простору, що цьому сприяє. Як наслідок, мають місце суспільні трансформації та світоглядно-інтеграційні процеси у співпраці з Природою, що є протилежним по відношенню до домінанти ХХ ст. – масового виробництва як продовження тоталітарного режиму в економіці, яке знищувало інші форми та види діяльності суспільстві (стратегічними задачами масового виробництва було використання великомасштабних технічних засобів, великі обсяги виробництва,

транспортабельність, тривале збереження, відсутність «прив'язки» до певної території з позиції виробництва та реалізації тощо, що нівелювало споживчі потреби товарів, спровокувало перевиробництво, надало потужні можливості щодо збагачення мережі посередників та спровокувало потужне антропогенне навантаження на навколишнє середовище та, як наслідок, появу негативного екологічного сліду).

На відміну від останнього, локальна економіка має на меті власне місцеве виробництво переважно для споживача, що знаходиться безпосередньо або наближено до виробничих потужностей продуцента, що автоматично висуває високі вимоги до збереження екології, вирішення низки соціальних задач, підвищення ролі корпоративної соціальної відповідальності [1–3]. Враховуючи інноваційний характер діяльності підприємницьких структур, основою групою ризиків, що їх супроводжують є ризики, пов'язані з обсягами капіталу та максимальними наслідками таких ризиків.

Виведення нових товарів на ринок чи нових технолого-процесних підходів в межах діяльності суб'єктів суспільних відносин, враховуючи радикальний характер змін, що вони спричиняють [4, с. 958]. Підвищення ефективності діяльності при цьому досягається за рахунок гнучкого характеру прийнятих рішень та наявності творчого підходу в управлінні [5, с. 305]. Довгостроковий характер наслідків інноваційної діяльності визначає потребу імплементації імітаційних підходів та експрес-методів в моделюванні виробничими процесами. Глобалізаційні процеси в національній економіці диктують потребу активізації внутрішнього потенціалу території з позиції формування засад локальної економіки як механізму мінімізації витрат та оптимізації інструментів задоволення потреб мешканців, є засобом подолання нерівномірності, асиметрії, несинхронності, диспропорцій у розвитку

Трансформаційні процеси у суспільстві створюють передумови до невизначеності та потребу подолання негативних наслідків, що нею спричиняється. Формалізація задачі в процесі прийняття рішень, їх економіко-математичне моделювання, експертний та системний підхід дозволяє оптимізувати витрати та результати діяльності, формування локальної економіки знижує негативні наслідки та мобілізує потенціал території.

Список джерел (References)

1. Скидан О. В. Планирование устойчивого сельского развития / О. В. Скидан // Management theory and studies for rural business and infrastructure development. – 2011. – № 2 (26). – Р. 220–226.
2. Володін С. А. Методичні підходи щодо інноваційного бізнес-проекування в аграрній сфері / С. А. Володін, Л. В. Шанда // Економіка АПК: Міжнародний науково-виробничий журнал. – К. : ТОВ "Редакція міжнародного науково-виробничого журналу "Економіка АПК". – 2009. – № 11(181). – С. 11–18.
3. Plotnikova M. Innovational investment development vector of rural territories / M. Plotnikova, Y. Bogoyavlenska // Management Theory And Studies For Rural Business And Infrastructure Development. – 2014. – №36. – №2. – Р. 382-393.
4. Plotnikova M. [Innovative character of rural territories social potential realization](#) / M. Plotnikova // Management Theory And Studies For Rural Business And Infrastructure Development. – 2014. – №36. – №4. – Р. 956-958.
5. Плотнікова М.Ф. Напрями удосконалення управління інноваційними проектами в Україні / М.Ф. Плотнікова, О.Ф. Присяжнюк // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". – 2013. – №776. – С. 303–308.

Одержано 15.11.2016